

DOI 10.32782/2077-6594.3.1.2021.240807
УДК 614.1:314.48:616.89-008.447

Любінець О.В.¹, Качмарська М.О.², Гржибовський Я.Л.¹, Боровець В.А.¹

Структура та динаміка смертності населення України внаслідок розладів психіки та поведінки

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
кафедри громадського здоров'я¹ та психіатрії і психотерапії², м. Львів, Україна

pulmo@ukr.net, kachmarskamarta@gmail.com, grshybowkskyj@yahoo.de, v.a.borovets@gmail.com

Любінець О.В., Качмарская М.О.,
Гржибовский Я.Л., Боровец В.А.

Структура и динамика смертности населения Украины вследствие расстройств психики и поведения

Львовский национальный медицинский университет
имени Данила Галицкого, г. Львов, Украина

Lyubinetz O.V., Kachmarska M.O.,
Grzhybowkskyj Y.L., Borovets V.A.

Structure and dynamics of mortality of the population of Ukraine due to mental and behavioral disorders

Danylo Halatskyi Lviv National Medical University,
Lviv, Ukraine

Вступ

Визначальною демографічною проблемою нинішньої України є скорочення абсолютної кількості населення, що є наслідком значної інтенсифікації таких протилежних за динамікою демографічних процесів як скорочення народжуваності та зростання смертності, а також міграційні процеси, які у значній мірі пов'язані з військовою агресією на території країни [1–5]. Принциповим моментом при цьому є те, що зменшення кількості населення відбувається не лише внаслідок падіння народжуваності, але і внаслідок зростання смертності [6–8]. Значення результатів динаміки смертності населення надзвичайно велике: за ними можна будувати статистичні та прогностичні моделі, які пояснюють причинно-наслідкові залежності, вони можуть служити інструментом для кількісної та якісної оцінки роботи державних та місцевих органів влади та системи охорони здоров'я в окремих населених пунктах і в окремо взятих регіонах країни. Показник рівня смертності населення є надважливим індикатором стану громадського здоров'я та спонукає проведення структурних змін і здійсненню соціальних заходів на рівні країни та регіону. В цей же час стан нашого суспільства тривалий час не був сприятливим для формування свідомого ставлення громадян до збереження свого здоров'я. Це було наслідком того, що у попередній період практично вся вітчизняна система охорони здоров'я, з притаманним їй безоплатним наданням медичних послуг та гарантованою оплатою лікарняних листків, являла собою важливу частину потужної державної системи соціального захисту. Однак такий підхід не створив умов для формування цивілізованих стандартів здорового способу життя, що передбачає зацікавленість населення у дбайливому ставленні до свого здоров'я, в т.ч. відмова від

шкідливих звичок. В зв'язку з чим, сьогодні в Україні є невинувато високий рівень смертності населення внаслідок вживання алкогольовмісних речовин [9–10].

Мета дослідження: вивчити і проаналізувати дані про смертність населення в Україні та в регіональному аспекті внаслідок розладів психіки та поведінки за місцем проживання, статтю і безпосередньою причиною смерті.

Матеріали та методи

Під час виконання цього дослідження використано дані Державного комітету статистики України за 2008 та 2018 рр. [11–12]. Їх основу склала ця інформація в п'яти регіонах: Південно-Східному (Дніпропетровська, Запорізька, Кіровоградська, Харківська області), Південному (Миколаївська, Одеська, Херсонська області), Північно-Східному (Полтавська, Сумська, Чернігівська області), Центральному (Вінницька, Житомирська, Київська, Хмельницька, Черкаська області та м. Київ) та Західному (Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська та Чернівецька області), створених за рівнем розвитку, історичними особливостями, характерною медико-демографічною ситуацією. Дані у Донецькій, Луганській областях, АР Крим та м. Севастополь у розрахунок не бралися.

Використано такі методи дослідження: епідеміологічний, демографічний та медичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення

Структура смертності за причинами смерті в Україні у 1991–2018 роках залишається незмінною порівняно із структурою до набуття Україною незалежності: на першому місці за кількістю смертних випадків у 2018 році стояли хвороби системи кровообігу

(67,4%), за ними йшли новоутворення (13,5%), зовнішні дихання (2,2%), деякі інфекційні та паразитарні хвороби причини смерті (5,4%), хвороби органів травлення (4,1%), (1,5%) (табл. 1).

Таблиця 1. Структура смертності за класами причин смерті в Україні у 2008 та 2018 роках на 100 тис. населення (* власні розрахунки за даними Державної служби статистики України)

Класи причин смерті	Показник смертності*		% у загальній структурі причин смертності*		Рейтингове місце*		
	Рік	2008	2018	2008	2018	2008	2018
КЛАС I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби		34,18	22,71	2,14	1,54	6	6
КЛАС II. Новоутворення		187,63	200,31	11,73	13,54	2	2
КЛАС III. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму		0,69	0,57	0,04	0,04	15	15
КЛАС IV. Ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин		6,14	5,74	0,38	0,39	10	9
КЛАС V. Розлади психіки та поведінки		6,90	3,32	0,43	0,22	8	10
КЛАС VI. Хвороби нервової системи		13,95	11,96	0,87	0,81	7	7
КЛАС VII. Хвороби ока та його придаткового апарату		0,003	0,00	0,00	0,00	18	18
КЛАС VIII. Хвороби вуха та соскоподібного відростка		0,008	0,109	0,01	0,01	17	16
КЛАС IX. Хвороби системи кровообігу		1020,30	996,61	63,80	67,37	1	1
КЛАС X. Хвороби органів дихання		50,00	33,16	3,13	2,24	5	5
КЛАС XI. Хвороби органів травлення		70,66	61,19	4,42	4,14	4	4
КЛАС XII. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини		1,12	1,40	0,07	0,09	14	13
КЛАС XIII. Хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини		1,66	1,18	0,10	0,08	13	14
КЛАС XIV. Хвороби сечостатевої системи		6,56	6,39	0,41	0,43	9	8
КЛАС XV. Вагітність, пологи та післяпологовий період		0,16	0,01	0,01	0,01	16	17
КЛАС XVI. Окремі стани, що виникають в перинатальному періоді		5,29	3,28	0,33	0,22	11	11
КЛАС XVII. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії		4,71	3,21	0,29	0,22	12	12
КЛАС XX. Зовнішні причини смертності		127,46	79,24	7,97	5,36	3	3

При зміні рівнів смертності в порівнянні 2008 та 2018 років за причинами смерті при зниженні показника загальної смертності на 7,5% позитивним є зменшення показника смертності від зовнішніх причин (-37,8%) та деяких інфекційних та паразитарних хвороб (-33,6%). В цей же час стабільно високими в Україні у порівнянні з такими у країнах Європи залишився рівень смертності у 2018 р. від

хвороб системи кровообігу (996,61 на 100 тис. населення), новоутворень (200,31 на 100 тис. населення), хвороб органів травлення (61,19 на 100 тис. населення), а також відбулося зростання показника смертності населення від хвороб шкіри та підшкірної клітковини (+25,0%).

Окремо необхідно зазначити зміни, які відбулися у рівнях смертності при розладах психіки та поведінки

позаяк психічне здоров'я є невід'ємною частиною і найважливішим компонентом здоров'я. Як сказано в Статуті ВООЗ: "Здоров'я є станом повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів". Динаміка психічних розладів в містах та регіонах залежить від безлічі причин і характеристик, що впливають на варіабельність, взаємозв'язок і мінливість патології, як результат на рівень смертності населення.

Смертність за V класом хвороб «Розлади психіки та поведінки» в Україні складала у 2008 році 6,9 випадків на 100 тис. населення і до 2018 року вона зменшилась більше як на 50% і складала вже 3,3 випадки. Проте вищі його рівні спостерігалися серед сільського населення, ніж міського (у 2008 році – 10,52 проти 4,93, у 2018 році 5,16 проти 1,77), та були серед чоловіків у 3,28-3,32 рази вищі, ніж серед жінок.

Аналіз смертності населення за регіональним поділом України показав суттєві коливання: у 2018 році максимальний рівень в 5,68 на 100 тис. осіб спостерігався у Західному регіоні та 5,71 – у Північно-Східному і перевищував середньо-український показник у 1,9 рази, мінімальний – 2,34 у Південно-Східному був меншим за середньо-український у 1,3 рази (табл. 2). При загальній позитивній динаміці цих даних за період з 2008 по 2018 рік у Західному та Північно-Східному регіонах вона була найнижчою, відповідно -49,05% та -49,48%.

В кожному регіоні України за даними 2018 року є окремі області з максимальними рівнями смертності, до них відносяться Закарпатська (16,5 випадків смерті на 100 тис. населення), Чернігівська (14,6) та Хмельницька (13,0). В цей же час існує невелика група областей з мінімальними значеннями рівнів смертності – це Івано-Франківська (0,1), Київська (0,3), Дніпропетровська (0,4), Одеська (0,5), а також м. Київ (0,1). Щодо динаміки зміни рівня смертності з приводу розладів психіки та поведінки – у 2018 році зростання показника встановлено лише у Чернігівській області (+7,2%).

Головною нозологічною формою, яка спричиняла смерть за цим класом патології є розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю (табл. 3). Смертність з приводу цієї причини складала 73,9% (2008) та 75,6% (2018) від усіх смертей у цьому класі причин смерті. Цей відсоток у 2018 році був найбільшим у Північно-Східному (93,9%), Південному (85,7%) та Південно-Східному регіонах (83,3%).

Смертність чоловіків з приводу розладів психіки та поведінки у 3,3 рази перевищувала таку серед жіночого населення. А рівень смертності з приводу розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю був у 5,9 разів вищим, ніж у жінок.

Необхідно зазначити, що рівень смертності серед сільських мешканців у 2008 році в 2,13 рази був вищим, ніж у містян. У 2018 ця різниця ще більше зросла і складала 2,92 рази і була зумовлена у 3,55 разів більшою різницею у рівнях смертності серед жіночого населення.

Щодо смертності з причини вживання алкоголю – різниця у її рівнях серед селян та міських жителів у 2018 році до 2008 року зросла з 2,12 до 2,87 разів, як за загальними даними, так і серед чоловічого (відповідно, 2,01 і 2,79 разів) та жіночого (відповідно, 2,13 і 2,83 рази) населення.

Таблиця 2. Смертність за класом V «Розлади психіки та поведінки» в регіонах України у 2008 та 2018 роках (* власні розрахунки за даними Державної служби статистики України)

Регіони/області	2008	2018	% зміни
Південно-Східний	5,63	2,34	-58,44
Дніпропетровська	2,77	0,40	-85,56
Запорізька	2,46	0,82	-66,67
Кіровоградська	15,48	6,73	-56,52
Харківська	1,82	1,42	-21,98
Південний	8,12	2,52	-68,97
Миколаївська	15,54	5,28	-66,02
Одеська	1,59	0,46	-71,07
Херсонська	7,22	1,82	-74,79
Північно-Східний	9,37	5,71	-39,06
Полтавська	2,69	0,78	-71,00
Сумська	11,86	1,75	-85,24
Чернігівська	13,56	14,61	7,74
Центральний	7,73	3,94	-49,03
Вінницька	5,32	2,87	-46,05
Житомирська	17,77	5,87	-66,97
Київська	0,86	0,34	-60,47
Хмельницька	18,51	13,00	-29,77
Черкаська	3,72	1,48	-60,22
м. Київ	0,18	0,07	-61,11
Західний	10,48	5,68	-45,80
Волинська	8,20	5,88	-28,29
Закарпатська	33,72	16,54	-50,95
Івано-Франківська	1,95	0,07	-96,41
Львівська	6,06	2,85	-52,97
Рівненська	5,12	3,02	-41,02
Тернопільська	9,92	5,34	-46,17
Чернівецька	8,40	6,07	-27,74

Таблиця 3. Структура смертності за класом V «Розлади психіки та поведінки» в Україні у 2008 та 2018 роках (* власні розрахунки за даними Державної служби статистики України)

Клас V «Розлади психіки та поведінки»	Рік	Україна			Міські поселення			Сільські поселення		
		Заг.	Жінки	Чоловіки	Заг.	Жінки	Чоловіки	Заг.	Жінки	Чоловіки
Розлади психіки та поведінки (F00-F99)	2008	6,90	3,38	11,07	4,93	2,30	8,01	10,52	5,33	16,46
	2018	3,32	1,36	4,52	1,77	0,77	2,99	5,16	2,73	7,81
	% зміни	-51,88	-59,76	-59,17	-64,10	-66,52	-62,67	-50,95	-48,78	-52,55
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю (F10.1)	2008	5,10	1,57	9,24	3,65	1,12	6,62	7,74	2,39	13,87
	2018	2,51	0,66	3,84	1,35	0,42	2,46	3,87	1,19	6,81
	% зміни	-50,78	-57,96	-58,44	-63,01	-62,50	-62,84	-50,00	-50,21	-50,90
Розлади психіки та поведінки внаслідок вживання психоактивних речовин (F10.2-F19)	2008	0,45	0,29	0,64	0,65	0,44	0,90	0,10	0,01	0,18
	2018	0,11	0,03	0,18	0,12	0,04	0,22	0,04	0,00	0,08
	% зміни	-75,56	-89,66	-71,88	-81,54	-90,91	-75,56	-60,00	-100,00	-55,56
Розумова відсталість (F70-F79)	2008	0,08	0,06	0,11	0,03	0,05	0,03	0,15	0,07	0,24
	2018	0,03	0,04	0,01	0,01	0,03	0,00	0,05	0,06	0,03
	% зміни	-62,50	-33,33	-90,91	-66,67	-40,00	-100,00	-66,67	-14,29	-87,50
Інші розлади психіки та поведінки (F01-F09, F20-F69, F80-F99)	2008	1,28	1,46	1,08	0,59	0,69	0,47	2,53	2,85	2,17
	2018	0,67	0,64	0,49	0,29	0,28	0,31	1,21	1,48	0,89
	% зміни	-47,66	-56,16	-54,63	-50,85	-59,42	-34,04	-52,17	-48,07	-58,99

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням вікової характеристики смертності населення внаслідок розладів психіки та поведінки.

Висновки

Деталізований аналіз смертності населення України за класом хвороб МКХ-Х "Розлади психіки та поведінки" показав, що рівень цього показника з розрахунку на 100 тис. населення складав у 2018 році серед всього населення України – 3,32, серед міських жителів – 1,77, серед сільських жителів – 5,16, серед чоловіків – 4,52, серед жінок – 1,36. Встановлено, що рівень смертності

населення з приводу цієї патології зменшився у порівнянні до даних за 2008 рік більше як на 50%. Проте вищі його рівні спостерігаються серед сільського населення, ніж міського та серед чоловіків, ніж серед жінок. Показники мають достовірні відмінності за регіонами країни і є особливо актуальними для психіатрів та сімейних лікарів Закарпатської, Чернігівської та Хмельницької областей.

Високі показники рівня смертності населення внаслідок розладів психіки та поведінки потребують новітніх підходів в рамках системи громадського здоров'я, удосконалення заходів щодо попередження зловживання алкоголю населенням країни.

Література

1. Власенко НС, Герасименко ГВ, Лібанова ЕМ та ін.; за ред. С.І.Пирожкова Демографічна криза в Україні: причини та наслідки. Ін-т демографії та соц. дослідж. НАН України, Держ. ком. статистики України. К., 2003. 230 с.
2. Чепелевська ЛА, Дубініна ВГ, Рудницький ОП та ін. Аналіз демографічної ситуації в Україні. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2015 рік / за ред. Шафранського В.В.; МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». Київ, 2016.; с.12-33.

3. Lyubinets O, Sigit K, editors. Health problems in Ukraine and Poland. Lviv: Editorial House of the Lviv Regional Charity Fund "Medicine and Law"; 2017. 236 p.
4. Вакуленко ОМ. Стан здоров'я населення країни: основні проблеми та шляхи вирішення. В: тези доп. II Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути; 2020 серпень 17-18; Дніпро; 2020, с.89.
5. Рингач НО. Грамотність з питань здоров'я і досягнення цілей сталого розвитку в Україні. Демографія та соціальна економіка. 2020;2(40):71-88.
6. Grshybowskyj J, Smiianov V, Myronyuk I, Lyubinets O. Ten indicators which characterize medical-demographic processes in adjacent regions of Ukraine and Poland. Wiadomosci Lekarskie (Warsaw, Poland: 1960). 2019;72(5/1):868-876.
7. Слабкий ГО, Миронюк ІС, Кошеля ІІ, Дудник СВ. Медико-демографічна ситуація як глобальна проблема громадського здоров'я України. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2019;3(81):62-72.
8. Гржибовський ЯЛ, Любінець ОВ. Медико-соціальні детермінанти здоров'я (огляд світової літератури). Український медичний часопис. 2020;2(2)(136)-III/IV2020:29-34.
9. Кручаниця ВВ. Детермінанти зловживання алкоголем населення Закарпаття. Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. 2016;4:18-22.
10. Чемерис НМ, Любінець ОВ. Медико-соціальні площини вживання алкогольвмісних напоїв серед студентської молоді. Україна. Здоров'я нації. 2018;1(47):42-47.
11. Населення України. 2008. Демографічний щорічник. К.: Держкомстат України. 2009. 450 с.
12. Населення України за 2018 рік. Демографічний щорічник. К.: Державна служба статистики України, 2019. – 188 с.

References

1. Vlasenko NS, Herasymenko HV, Libanova EM ta in.; za red. S.I.Pyrozhkova Demohrafichna kryza v Ukrayini: prychny ta naslidky. In-t demohrafiyi ta sots. doslidzh. NAN Ukrayiny, Derzh. kom. statystyky Ukrayiny. K., 2003. 230 s.
2. Chepelevs'ka LA, Dubinina VH, Rudnyts'kyi OP ta in. Analiz demohrafichnoyi sytuatsiyi v Ukrayini. Shchorichna dopovid' pro stan zdorov'ya naseleण्या, sanitarno-epidemichnu sytuatsiyu ta rezul'taty diyal'nosti systemy okhorony zdorov'ya Ukrayiny. 2015 rik / za red. Shafrans'koho V.V.; MOZ Ukrayiny, DU «UISD MOZ Ukrayiny». Kyiv, 2016.; c.12-33.
3. Lyubinets O, Sigit K, editors. Health problems in Ukraine and Poland. Lviv: Editorial House of the Lviv Regional Charity Fund "Medicine and Law"; 2017. 236 p.
4. Vakulenko OM. Stan zdorov'ya naseleण्या krayiny: osnovni problemy ta shlyakhy vyrishennya. V: tezy dop. II Mizhnarodnoyi nauk.-prakt. internet-konf. Intehratsiya osvity, nauky ta biznesu v suchasnomu seredovyshchi: litni dysputy; 2020 serpen' 17-18; Dnipro; 2020, s.89.
5. Rynkach NO. Health Literacy and Achievement of Sustainable Development Goals in Ukraine. Demography and social economy. 2020;2(40):71-88.
6. Grshybowskyj J, Smiianov V, Myronyuk I, Lyubinets O. Ten indicators which characterize medical-demographic processes in adjacent regions of Ukraine and Poland. Wiadomosci Lekarskie (Warsaw, Poland: 1960). 2019;72(5/1):868-876.
7. Slabkiy GO, Mironyuk IS, Koshelia II, Dudnyk SV. Medical-demographic situation as a global problem of public health of Ukraine. Bulletin of social hygiene and health protection organization of Ukraine. 2019;3(81):62-72.
8. Grshybowskyj JL, Lyubinets OV. Medical-social determinants of health (review of the world literature). Ukrainian medical journal. 2020;2(2)(136)-III/IV2020:29-34.
9. Kruchanytsia VV. Determinants of abusing alcohol by the population of transcarpathian region. Bulletin of social hygiene and health protection organization of Ukraine. 2016;70(4):18-22.
10. Chemerys NM, Lyubinets OV. Consumption of alcoholic drinks among university youth: medical and social perspectives. Ukraine. Nation's Health. 2018;1(47):42-47.
11. Naseleण्या Ukrayiny. 2008. Demohrafichnyy shchorichnyk. K.: Derzhkomstat Ukrayiny. 2009. 450 s.
12. Naseleण्या Ukrayiny za 2018 rik. Demohrafichnyy shchorichnyk. K.: Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny, 2019. 188 s.

Дата надходження рукопису до редакції: 14.09.2021 р.

Мета роботи: вивчити і проаналізувати дані про смертність населення в Україні та в регіональному аспекті внаслідок розладів психіки та поведінки за місцем проживання, статтю і безпосередньою причиною смерті.

Матеріали та методи. Під час виконання цього дослідження використано дані Державного комітету статистики України за 2008 та 2018 рр. Методи дослідження: епідеміологічний, демографічний та медичної статистики.

Результати. Показники смертності населення внаслідок розладів психіки та поведінки в розрахунку на 100 тис. населення серед всього населення України з 2008 по 2018 рік знизились на 51,9% при зниженні показників загальної смертності на 7,5%. Проте вищі його рівні спостерігалися серед сільського населення, ніж міського (у 2008 році – 10,52

проти 4,93, у 2018 році 5,16 проти 1,77), та були серед чоловіків у 3,28-3,32 рази вищі, ніж серед жінок. Смертність з приводу розладів психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю у загальній структурі смертності від розладів психіки та поведінки складала 73,9 (2008 р.) та 75,6% (2018 р.). Показники мають достовірні відмінності за даними в регіонах країни.

Висновки. Значний рівень смертності населення внаслідок розладів психіки та поведінки потребує системного вивчення та розробки новітніх підходів у рамках становлення громадського здоров'я в Україні та диктує необхідність удосконалення заходів протидії зловживанню алкоголем.

Ключові слова: смертність, розлади психіки та поведінки, стать, місце проживання, Україна, регіони

Цель работы: изучить и проанализировать данные о смертности населения в Украине и в региональном аспекте вследствие расстройств психики и поведения по месту проживания, полу и непосредственной причине смерти.

Материалы и методы. Во время выполнения этого исследования использованы данные Государственного комитета статистики Украины за 2008 и 2018. Методы исследования: эпидемиологический, демографический и медицинской статистики.

Результаты. Показатели смертности населения в результате расстройств психики и поведения в расчете на 100 тыс. населения среди всего населения Украины с 2008 по 2018 год снизились на 51,9% при снижении показателей общей смертности на 7,5%. Однако высшие его уровни наблюдались среди сельского населения, нежели городского (в 2008 году – 10,52 против 4,93, в 2018 году 5,16 против 1,77), и были среди мужчин в 3,28-3,32 раза выше, чем среди женщин. Смертность по поводу расстройств психики и поведения вследствие употребления алкоголя в общей структуре смертности от расстройств психики и поведения составляла 73,9 (в 2008 г.) и 75,6% (2018). Показатели имеют достоверные различия по данным в регионах страны.

Выводы. Значительный уровень смертности населения в результате расстройств психики и поведения требуют системного изучения и разработки новых подходов в рамках становления общественного здоровья в Украине и усовершенствования мер противодействия злоупотреблению алкоголем.

Ключевые слова: смертность, расстройства психики и поведения, пол, место жительства, Украина, регионы

Purpose: to study and analyze data on mortality in Ukraine and in the regional aspect due to mental and behavioral disorders at the place of residence, sex and direct cause of death.

Materials and methods. During the implementation of this study, the data of the State Statistics Committee of Ukraine for 2008 and 2018 were used. Research methods: epidemiological, demographic and medical statistics.

Results. Mortality rates due to mental and behavioral disorders per 100,000 population among the total population of Ukraine from 2008 to 2018 decreased by 51.9% with a decrease in overall mortality by 7.5%. However, its higher levels were observed among the rural population than in the urban population (in 2008 – 10.52 against 4.93, in 2018 5.16 against 1.77), and were among men 3.28-3.32 times higher than among women. Mortality due to mental and behavioral disorders due to alcohol consumption in the overall structure of mortality from mental and behavioral disorders was 73.9 (2008) and 75.6% (2018). The indicators have significant differences according to data in the regions of the country.

Conclusions. The significant mortality rate due to mental and behavioral disorders requires the systematic study and development of new approaches to the development of public health in Ukraine and the improvement of measures to combat alcohol abuse.

Key words: mortality, mental and behavioral disorders, sex, place of residence, Ukraine, regions.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: absent.

Відомості про авторів

Любінець Олег Володимирович – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри громадського здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; м. Львів, вул. Пекарська, 69.
+380 (50) 371-82-50, pulmo@ukr.net, ORCID ID 0000-0002-5036-6268.

Качмарська Марта Олегівна – кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри психіатрії та психотерапії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; м. Львів, вул. Пекарська, 69.
+380 (32) 275-95-36, kachmarskamarta@gmail.com, ORCID ID 0000-0003-1104-3420.

Гржибовський Ярослав Леонідович – кандидат медичних наук, асистент кафедри громадського здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; м. Львів, вул. Пекарська, 69.
+380 (32) 275-95-36, grshybowskyj@yahoo.de, ORCID ID 0000-0001-9318-2314.

Боровець Всеволод Анатолійович – аспірант кафедри громадського здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького; м. Львів, вул. Пекарська, 69.
+380 (32) 275-92-43, v.a.borovets@gmail.com, ORCID ID 0000-0002-2259-8168.